

Vanhus- ja vammaisneuvosto**29.10.2024****AIKA** 29.10.2024, klo 12.00–14.08**PAIKKA** Kunnantalo, Luotosali ja Teams**KÄSITELTÄVÄT ASIAT**

Asia	Otsikko	
46.	Kokouksen järjestäytyminen	72
47.	Vanhus- ja vammaisneuvoston kokouskäytännöt	73
48.	Hailuodon kunnan ajankohtaiset asiat	74
49.	Ikääntyneiden arjen turvallisuus	75
50.	Kuntalaisten palautetta vanhus- ja vammaisneuvostolle	77
51.	Pohteen vanhus- ja vammaisneuvoston ajankohtaiset asiat	78
52.	Hailuodon vanhus- ja vammaisneuvoston ajankohtaiset asiat	80
53.	Muut esille tulevat asiat	82
54.	Kokouksen päättäminen	83

OSALLISTUJAT

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
LÄSNÄ	Anneli Viitaluoma Airi Sipilä Raili Haapala Anne Junnikkala Leena Luoma-aho Raili Louhimaa Tuula Paltakari-Piekkola Kimmo Sorvoja Hannu Tuhkanen Raija Tuhkanen Pirkko Rantasuo Elsa Tuominen	puheenjohtaja varapuheenjohtaja jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen varajäsen varajäsen	
MUU	Maarit Alikoski Mervi Pirkola	Kunnanjohtaja Koordinaattori, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, sihteeri	klo 12.24–12.53
POISSA	Ulla Autio Marja Rantasuomela	jäsen jäsen	

ALLEKIRJOITUKSET

Anneli Viitaluoma
Puheenjohtaja

Mervi Pirkola
Pöytäkirjanpitäjä

KÄSITELLYT ASIAT 46-54

MUISTION TARKASTUS

Hailuoto . 2024

Raili Haapala
Muistion tarkastaja

MUISTIO YLEISESTI NÄHTÄVILLÄ

Yleisessä tietoverkossa tarkastuksen jälkeen.

46**Kokouksen järjestäytyminen****Vanhus- ja vammaisneuvosto**

Kokouksen avaaminen.

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Esityslistan hyväksyminen työjärjestykseksi.

Muistion tarkastajan valitseminen.

Päätös:

Puheenjohtaja avasi kokouksen 12.00.

Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Esityslista hyväksyttiin työjärjestykseksi.

Muistion tarkastajaksi valittiin Raili Haapala.

47**Vanhus- ja vammaisneuvoston kokouskäytännöt****Vanhus- ja vammaisneuvosto**

Selostus:

Hailuodon kunnan kokouskäytännöt ja vanhus- ja vammaisneuvoston kokousten valmisteluun ja toteutukseen liittyvät käytännöt.

Liite: Hailuodon luottamushenkilöhallinnon periaatteet ja toimialalautakunnan toiminnan pelisäännöt 2022–2025.

Päätös:

Puheenjohtaja esitteli vanhus- ja vammaisneuvoston kokouskäytännöt. Vanhus- ja vammaisneuvosto keskusteli kokouskäytännöistä. Kokouskäytäntöjä täydennettiin ja tarkennettiin keskustelun pohjalta ja niihin palataan seuraavassa vanhus- ja vammaisneuvoston kokouksessa.

48**Hailuodon kunnan ajankohtaiset asiat****Vanhus- ja vammaisneuvosto****Selostus:**

Kunnanjohtaja Maarit Alikoski avaa vanhus- ja vammaisneuvoston jäsenille kunnan palvelualueiden vastuuhenkilökysymyksiä sekä Hailuodon kunnan vuoden 2025 talousarviosuunnittelua. Keskustellaan vanhus- ja vammaisneuvoston määrärahoista ikäihmisten hyvinvoinnin edistämiseen ja neuvoston alueelliseen yhteistyöhön.

Päätös:

Kunnanjohtaja Maarit Alikoski avasi vanhus- ja vammaisneuvoston jäsenille kunnan palvelualueiden vastuuhenkilökysymyksiä sekä Hailuodon kunnan vuoden 2025 talousarviosuunnittelua, jossa muun muassa esitys lahjoitus- ja testamenttivarojen käytöstä ikääntyneiden hyvinvointiin. Vanhus- ja vammaisneuvosto kävi keskustelua toiminnan painopistealueista vanhus- ja vammaisväestön näkökulmasta, kuten liikuntapalveluiden kehittämisen, järjestöyhteistyön ja seniorikortin merkityksestä.

49

Ikääntyneiden arjen turvallisuus**Vanhus- ja vammaisneuvosto**

Selostus:

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaattori Mervi Pirkola esittelee.

Väestön ikääntyessä ikääntyvien merkitys arjen turvallisuuden kysymyksissä kasvaa.

Sisäministeriö. Turvallinen elämä ikääntyneille toimintaohjelman päivitys. Ohjelman tavoitteena on ollut lisätä ikääntyneiden arjen turvallisuutta ja puuttua ennalta estävästi ja tehokkaasti ongelmiin, jotka vähentävät ikääntyneiden turvallisuutta tai turvallisuuden tunnetta.

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160520/6%202018%20SM%20Turvallinen%20elama%20ikaantyneille.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Sosiaali- ja terveysministeriö. Turvallisesti kaiken ikää – koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyn ohjelma 2021–2030. Turvallisesti kaiken ikää -ohjelman tavoitteena on ehkäistä kotona ja vapaa-ajalla tapahtuvia tapaturmia. Ohjelma sisältää 89 toimenpidettä vammojen ehkäisystä elämänkulun eri vaiheissa. Ohjelmajulkaisu sisältää lisäksi erillisenä osiona selvityksen tapaturmien kustannuksista.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162537/STM_2020_33_j.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Ohjelman toimenpiteitä ovat:

- Kaatumis- ja putoamistapaturmat
- Myrkytykset
- Tieliikenneonnettomuudet
- Hukkumiset ja vesiliikenneonnettomuudet
- Paloturvallisuus
- Omaiset ja läheiset turvallisuuden edistäjinä

Pelastuslaitosten kumppanuus verkosto on laatinut selkokielisen

Turvallisesti omassa kodissa -oppaan. Oppaasta löytyy ohjeita, joiden avulla voi lisätä kodin paloturvallisuutta. Oppaassa on myös ohjeita, kuinka toimia hätätilanteessa. Oppaan lopussa on tarkastuslista, jonka avulla voi arvioida omaan turvallisuuteen liittyviä asioita. Opas on päivitetty kesäkuussa 2022.

[Turvallisesti omassa kodissa -selko-opas 2022.pdf \(pelastuslaitokset.fi\)](#)

lääkkäiden kaatumiset ovat yleisiä. Kaatuilu ei kuitenkaan kuulu normaaliin ikääntymiseen. Kaatumisia voidaan tehokkaasti ehkäistä puuttamalla keskeisiin kaatumisten vaaratekijöihin. **UKK-instituutin KaatumisSeula®-sivuilta** on luotettavaa tietoa ja tutkitusti tehokkaita työkaluja sekä materiaalia kaatumisten ehkäisyyn.

Alla on esitetty kymmenen tehokasta keinoa, joilla ikääntynyt voi itse ehkäistä kaatumisia, lisätietoa: <https://ukkinstituutti.fi/liikkumisen-turvallisuus/kaatumisten-ehkaisy-iakkaille-ja-laheisille/kymmenen-keinoa-kaatumisten-ehkaisyyn/>

1. Säännöllinen ja monipuolinen liikkuminen
2. Hyvien jalkineiden käyttö
3. Liukuesteiden käyttäminen liukkaalla kelillä
4. Kotiympäristön turvallisuudesta huolehtiminen
5. Kotipihan ja lähiympäristön turvallisuudesta huolehtiminen
6. Monipuolinen ja säännöllinen syöminen sekä juominen
7. D-vitamiinin riittävä saanti
8. Runsaan alkoholin käytön välttäminen
9. Terveystilasta huolehtiminen
10. Ajantasaisesta lääkityksestä huolehtiminen

Päätös:

Vanhus- ja vammaisneuvosto keskusteli arjen turvallisuudesta ja kaatumisten ehkäisystä. Vanhus- ja vammaisneuvoston jäsenet pitivät tärkeänä tiedon jakamista laajemmin kuntalaisille, esim. 112 teemapäivän tai kirjastossa esillä olevan materiaalin avulla. Tänä syksynä kaatumisten ehkäisy on huomioitu asukastuvalla osana Pohjois-Pohjanmaan kaatumisten ehkäisyn viikkoa, viikko 42. Keskusteltiin asuinympäristön tarkastamisen merkityksestä sekä turvallisuuskyselyn tarpeellisuudesta. Hyvinvointikoordinaattori on saanut sivistys- ja hyvinvointilautakunnalta valtuutuksen valmistella liukuesteiden hankinnan ikääntyneille.

50**Kuntalaisten palautetta vanhus- ja vammaisneuvostolle****Vanhus- ja vammaisneuvosto****Selostus:**

Vanhus- ja vammaisneuvoston jäsenet saavat kuntalaisilta suoraan palautetta tai ehdotuksia ja tekevät huomioita, joista keskustellaan neuvoston kokouksissa.

Asiat käsitellään aina yleisellä tasolla, eikä kokous ota kantaa yksilöiden tilanteisiin.

Päätös:

Kuntalaiset ovat tuoneet esille huolta kevyen liikenteen väylille tippuneiden neulasten aiheuttamasta liukkaudesta. Vanhus- ja vammaisneuvosto keskusteli asiasta. Todettiin, että kevyen liikenteen väylää ylläpitää ELY-keskus. Sovittiin, että hyvinvointikoordinaattori keskustelee kunnan kiinteistöpäällikön kanssa palautteen annosta ylläpitäjälle.

1.11.2024 alkaen kaikki Pohteen vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetuspalvelun asiakkaiden asiointi- ja virkistysmatkat tilataan Matkapalvelukeskuksesta. Uudet käytänteet ovat aiheuttaneet myös epäselvyyksiä, ja palveluun esitettyihin kysymyksiin ei ole aina osattu vastata. Vanhus- ja vammaisneuvosto keskusteli asiasta. Selkeää viestintää, ohjausta ja palvelun toteutumista lain edellyttämällä tavalla pidettiin tärkeänä. Palaute viedään Pohteen vanhus- ja vammaisneuvostoihin.

Hailuodon linja-autoliikenteeseen on tulossa tasataksa ja hinnat laskevat. Asiasta tiedottamista kuntalaisille kunnan viestinnässä pidettiin tärkeänä.

Neuvostoa huoletti röntgenpalvelujen siirtyminen Kempeleen terveyskeskukseen, jonne on autottomien vaikea päästä, koska suoria joukkoliikenneläyhteyskäytöksiä ei ole. Myös tiedottaminen muutoksesta koettiin puutteelliseksi sekä Pohteen että Kempeleen terveyskeskuksen röntgenosaston taholta. Puheenjohtaja laittaa asiasta palautetta Kempeleen terveyskeskukseen ja Pohteen palautejärjestelmään.

51**Pohteen vanhus- ja vammaisneuvoston ajankohtaiset asiat****Vanhus- ja vammaisneuvosto**

Selostus:

Pohteen vammaisneuvoston jäsen Raili Louhimaa esittelee.

Päätös:

Pohteen vammaisneuvoston jäsen Raili Louhimaa esitteli Pohteen vammaisneuvoston 29.10.2024 ajankohtaiset asiat:

Vammaispalvelulain muutos on eduskunnan käsittelyssä.

Uusi vammaispalvelulaki on hyväksytty eduskunnassa 1.3.2023. Uusi laki tulee voimaan 1.1.2025.

- Uusi hallitus halusi "tarkentaa lain soveltamisalaa" – esitys parhaillaan eduskunnan käsittelyssä
- Ote lakimuutoksen kuvauksesta: "Lain soveltamisalaa koskevaa säännöstä täsmennettäisiin siten, että vammaispalvelulain perusteella järjestetään palveluja vammaiselle henkilölle vain, jos hänen välttämätön avun ja tuen tarpeensa poikkeaa siitä, mikä on henkilön elämänvaiheessa tavanomainen tarve." (THL vammaispalvelujen käsikirja)
- Sosiaalihuoltolaki/vammaispalvelulaki
- Pohteen myöntämisperusteet

Täyttä elämää –seminaari 25.11.2024

Kenelle: kuntien vammaisneuvostojen jäsenet, vammaisjärjestöjen edustajat, Pohteen työntekijät

Järjestäjät: Pohteen vammaisneuvosto, maakunnallinen vammaisjärjestöjen verkosto sekä RRP2-hanke. Ilmoittautuminen 15.11. klo 12 mennessä.

- Vammaispalvelulain uudistuminen; järjestöjohtaja Sari Kokko, Näkövammaisten keskusliitto ja juristi Tanja Salisma, Kehitysvammaisten tukiliitto
- YK:n vammaisoikeussopimus perus- ja ihmisoikeuksien turvaamisessa; juristi Henrik Gustafsson, Invalidiliitto
- Vammaisneuvosto esteettömyyden edistäjänä, esteettömyysasiantuntija Jaana Solasvuo

Minun arkeni ja elämäni – kysely käynnissä lokakuun

- Pohde ja kunnat keräävät tietoa asukkaiden hyvinvoinnista
- Tulokset auttavat kehittämään asukkaille tarkoitettua apua, tukea ja palveluita.
- Miten saadaan vammaisten ja ikäihmisten ääni kuuluviin kyselyssä? Miten kysely järjestetään kunnissa?

<https://pohde.fi/ajankohtaista/uutiset/millaista-arki-ja-elama-pohjois-pohjanmaalla-on-vastaa-kyselyyn-vaikuta-tulevaisuuteen-ja-osallistu-arvontaan/>

Järjestöavustusten haku alkaa marraskuussa:

<https://pohde.fi/ajankohtaista/uutiset/pohteen-jarjestoavustusten-haku-alkaa/>

52**Hailuodon vanhus- ja vammaisneuvoston ajankohtaiset asiat****Vanhus- ja vammaisneuvosto**

- Puheenjohtaja kertoi palautteen 21.10.2024 Kempeleen Lakeuden kuntien vanhus- ja vammaisneuvoston seminaarista:

Kempeleeseen oli kokoontunut neuvostojen jäseniä Kempeleestä, Limingasta, Tyrnävältä, Muhokselta ja Hailuodosta. Kempeleen kunnanjohtaja nosti puheessaan esille tärkeänä kaiken ikäisten kuulemisen. Perusarkeen pitää kuulua ilon ja onnen hetkiä, jotka taataan sillä, että perusasiat ovat kunnossa, on sosiaalista kanssakäymistä, riittävä toimintakyky, turvallisuuden tunne ja että tulee kuulluksi. Digi ei ole aina ratkaisu, sillä varsinkin ikääntyneistä useilla digitaidot ovat puutteelliset. Hän otti kantaa Pohteen arvosteluun ja totesi, että ilman sote-uudistustakin sosiaali- ja terveyspalvelut olisivat vaatineet supistuksia ja uudelleen arviointia ja korosti yhteistyön merkitystä. Matalan kynnyksen toimia pitää kehittää, ongelmat ja puutteet tunnistaa ja kunnissa pitää olla tahtoa ja halua toimia asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi.

Neuvostojen kokousten määrässä oli vaihtelua neljästä kokouksesta vuodessa kuukausittaisiin kokouksiin. Kempeleessä ja Limingassa on erilliset vanhus- ja vammaisneuvostot. Neuvostojen määrärahasta ei ollut kaikilla tietoa, mutta esim. Muhoksella oli tälle vuodelle budjetoitu 4000 euroa.

Alueellista yhteistyötä toivottiin ja tulossa on puheenjohtajien yhteispalaveri. Neuvostot olivat tehneet aloitteita kuten esim. kylätalkkari Tyrnävälle (aloite ei ollut mennyt läpi) ja asiointipalveluliikennettä Tyrnävälle (saatu yhdeksi päiväksi viikossa). Neuvostot olivat osallistuneet vanhustenviikon järjestelyihin ja olleet osaltaan rahoittamassa kuntoutuskurssia. Oli myös tehty oppaita ikääntyneille ja kehitelty senioreiden luku- ja liikuntadiplomia.

Yhteistyötä neuvostot tekivät seurakunnan, liikuntatoimen, yrittäjien ja kunnan kanssa, esim. kunnan saaman perinnön käytön ideointiryhmään oli Muhoksella osallistuttu.

Pohteen vanhusneuvoston kuulumiset ja toimintakäytännöt kertoi Marja-Leena Kärkkäinen ja Pohteen vammaisneuvoston toiminnasta kertoi Raili Louhimaa.

- 30.10.2024 valtakunnallinen Vanhusneuvostopäivä. Vanhusneuvostopäivä on Avoimen hallinnon ohjelman ja kansalaisjärjestöjen järjestämä vuotuinen yhteistyötilaisuus. Vuoden 2024 teema on ”Mikä tuo meidät yhteen”. Tapahtumassa käsitellään moninaisuutta, digitalisaatiota sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Webinaariin on ilmoittautunut 3 jäsentä.
- 25.11.2024 Vammaispalveluseminaari ”Täyttä elämää - vammaispalvelut muutoksessa”. Hotelli Lasaretti, Aurora-sali, Kasarmintie 13 b, Oulu, klo 12–16.00 (etäkatsoa mahdollisuus). Ilmoittautuminen 15.11.2024 mennessä. Hailuodon vanhus- ja vammaisneuvoston jäsenten toivotaan ilmoittautuvan puheenjohtajalle 10.11.2024 mennessä.
- Puheenjohtaja on aloittanut Hailuodon vanhus- ja vammaisneuvoston esitteen päivittämisen.
- Vanhus- ja vammaisneuvoston jäsenet keskustelivat Hailuodon vanhus- ja vammaisneuvoston vuoden 2025 toimintasuunnitelmasta. Keväälle 2025 toivottiin neljää kokousta. Kevään teemaksi nostettiin muun muassa kuuloon ja kuulonalenemaan liittyvä ohjaus ja neuvonta yhteistyössä Oulun seudun Kuulo ry:n ja Kuuloliiton kanssa.

53**Muut esille tulevat asiat****Vanhus- ja vammaisneuvosto****Päätös:**

- Joulupostia ikäihmisille -kampanja on käynnissä 4.11.– 6.12.2024. Kampanjassa kerätään joulukortteja kotihoidon ja asumispalvelujen ikääntyneille asiakkaille. Vanhus- ja vammaisneuvosto esitti yhteistä lasten ja kuntalaisten joulukorttien askartelua osana asukastuvan toimintaa.
- Vanhus- ja vammaisneuvostoa puhututti Ojavilkin asukasvalinnat: kuka tekee valinnat ja onko ikääntyneitä asunnonhaku jonossa?
- Pohteen ikäihmisten palveluiden järjestöverkoston tapaaminen järjestetään etäyhteydellä 6.11.2024 klo 11.00–13.00. Tapaamisessa kuullaan mm. Pohteen esittelyt kotiin annettavista palveluista, tietoa ikäneuvolatoiminnasta ja Finger-toimintamallista sekä Pohteen asiakaspalautejärjestelmästä. Tilaisuus on kaikille avoin. Puheenjohtaja lähettää kutsun ja Teams-linkin vanhus- ja vammaisneuvoston jäsenille.

54**Kokouksen päättäminen****Vanhus- ja vammaisneuvosto**

Päätös:

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.08.